

imod udtryffeligt udtalt, at dersom man vilde sætte Gaardene til deres fulde Værdi og fordrø dette Beløb af Fæsternerne, saa sandt jeg, at det var ubilligt. Naar den ærede Rigsdagsmand siger, at Bønderstanden har en Ret til at leve af Bønderjord paa Andres Besøftning, saa kan han jo forsaavidt havde denne Bondens for meentlige Ret, saalænge han har Fæstegods at tage fra Gudsseieren og give til Bønden, men saasnart han har gjort det, saa kan han ikke udføre det længere, thi Bønden, der sælger Gaarden, sælger den virkeligt til sin fulde Værdi, og han maa ikke troe, at Bønden tager Hensyn til, om Eftermanden, naar denne giver den fulde forlangte Prits, kan leve af Gaarden eller ikke; altsaa, denne hele Tale om, at Bønden skulde være godt holden derved, nytter ikke, thi det kunne vi ikke gøre. Han kan naturligvis, som jeg tidligere har sagt, paa sin Maade sørge derved, saalænge han troer at kunne skjænke de nuværende Fæstere deres Gaarde, men ellers kan han ikke gøre det. Om vi endogsaa nu give de enkelte Fæstebønder de offentlige Stiftelses Gods saaledes, som vi for en stor Deel have gjort med Hensyn til de Fæstere, der have kjøbt af Staten, og saaledes sørge for at de kunne være vel holdne derved, saa vil det Samme dog ikke blive Tilfældet med deres Eftermand, thi disse ville virkelig komme til at betale mere end det Dobbelte af det, der tidligere har været givet, og saa er det ube af vor Haand, saa kunne vi ikke være sikre paa, at Bønderorden paa den af den ærede Forslagsstiller foreslåede Maade virkelig kan skaffe Bønden et godt Udkomme.

Bligen-Finecke: Ifald der var en Lærer for Ungdommen, en Lærer, der skulde lade de tilkommende Gudsseiere, saa vilde jeg finde det høist ueheldigt, om han har havde samme Ansættelse som Rigsdagsmanden for Kjöbenhavns 5te Valgfreds (Tillisch); jeg vilde finde det høist ueheldigt, ifald jeg havde den mindste Tro paa, at en saadan Lære vilde finde Indgang; jeg antager, at Lærens Natur og Maaden, hvorpaa den bliver fremsat, vilde besygte dem, og det vilde jeg ansee for høist ueheldigt. Jeg tror derfor ikke det er værd at sige noget

Mere til, hvad der er udtalt fra den Side, end det, der allerede er udtalt fra andre Sider. Jeg har allerede tidligere udtalt, at det foreskom mig, at den Maade, hvorpaa det her skulde tæres, var uretslig, men jeg har tidligere ved samme Leilighed udtalt, at jeg ikke var overtydet om, at det derved vilde ske noget Rettsbrud med Hensyn til den Stilling, hvori Staten staaer til de offentlige Stiftelser. Der er altsaa for mig, der erkjender Vigtigheden af, at der skeet Strid; selv om de ere nok saa små, for at fremme Overgangen fra Fæste til fri Eendom, til Anledning til at fremme for denne Lov, som den her foresligger.

Fsehering: Det er beftageligt, at jeg bestandig skal være nødt til, for at faae den ærede Rigsdagsmand til at forstaae mig, at tage saa at sige Exempler fra ham selv og anvende dem paa ham selv. Jeg kunde have lyst til at spørge det ærede Medlem, om alle de, der saamtidigt studerede med ham, bløve Candidater med ham, fik samme Charakter til Examen som han og betraadte Embedsbanen omtrent saamtidigt med ham eller kort efter, ere komne til at naae den samme Livsstilling, de samme Livsnydelse og de samme Indtægter, som han (Tillisch: Nei). Hvoraf kommer det? Fordi Enhver her har haft en forskjellig Anledning, en forskjellig Dygtighed og en forskjellig Leilighed til at bearbejde den Jord, de have bearbejdet. Det er den større Dygtighed, den større Indstg, den større Gave til at producere sig i Verden og den større Brugbarhed i det Hele, der har skaffet det ærede Medlem langt forud for mange af hans Samtidige, men skulde nu disse have absolut trav paa at naae det Samme, eller skulde det ærede Medlem ikke kunne indrømme, at det, han har naaet, er vundet ved hans egen Bestræbelse; har han maaskee naaet den uden egen Bestræbelse? Derom vil jeg lade ham selv være Dommer, men jeg er overbevist om, at det er ved hans egen Bestræbelse, han er kommen saavidt, ligesom det er ved Bøndens egen Bestræbelse, at han bringer Mere ud af Jorden end Andre. Men hvad er nu Forskellen paa det ærede Medlems og Fæstebønderens Stilling i Samsundet? Der staaer ikke